

VADOVĖLIO RECENZIJĄ

1. BENDRA INFORMACIJA APIE VADOVĖLĮ

Pavadinimas: Dialogas. Etikos vadovėlis 7 klasei.

Autoriai: Gintaras Inta, Sigita Šilingaitė.

Ugdymo sritis/ dalykas: Etika

Klasė: 7

Leidykla: „Briedis“.

Leidimo metai: 2026 m.

Puslapių skaičius: 50 psl.

Vadovėlio komplektų dalys ir puslapių skaičius: 50 psl.

Vadovėlio struktūra pritaikyta bendrųjų programų kompetencijoms ugdyti: I–IV skyriai.

2. VERTINIMAS

2.1. MEDŽIAGOS TINKAMUMAS VERTYBINĖMS NUOSTATOMS UGDYTI(S)

Recenzuojamas vadovėlis atitinka pagrindinius demokratijos principus: tekstinė ir vaizdinė medžiaga grindžiama pagarba asmens ir tautos teisėms bei laisvėms, teisingumui, lygybei, solidarumui ir atsakomybei. Turinys skatina mokinius sąmoningai vertinti savo veiksmus, priimti atsakingus sprendimus ir aktyviai dalyvauti bendruomenės gyvenime. Vadovėlis padeda ugdytis moralines, kultūrinės ir pilietines vertybes, formuoja pagarbą tradicijoms, bendruomeniškumui, atsakingą požiūrį į gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimą bei tęstinumą. Tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje nediskriminuojamos skirtingos žmonių grupės ar bendruomenės dėl rasės, tautybės, kalbos, kultūros, tikėjimo, socialinio statuso, lyties, amžiaus ar neįgalumo – nėra įžeidžiančių ar priešišką skatinančių užuominų. Taip pat nepateikiama neigiamų lyčių stereotipų: mergaitės ir berniukai, moterys ir vyrai vaizduojami nešališkai, lygiaverčiai ir aktyvūs įvairiose veiklose.

2.2. MEDŽIAGOS ATITIKTIS BENDRAJAI PROGRAMAI

Šis vadovėlis atitinka Etikos bendrosios programos pateiktą dalyko turinį. Programos turinys atsispindi knygos turinyje, galima pastebėti nuoseklius perėjimus per „Saviugda ir savisauga. Aš–Asmuo“, „Dialoginis bendravimas. Aš–Tu“, „Socialiniai santykiai. Aš–Mes“ bei „Santykis su pasauliu. Aš–Tai“ srityse.

Įžangoje aiškiai pristatomi vadovėlyje naudojami ir nuosekliai pasikartojantys simboliai: „plius“ nurodo papildomą informaciją, „projektas“ žymi kūrybines ar tiriamąsias veiklas, „žinau, moku, galiu“ skirta savikontrolei ir įsivertinimui. Tokia struktūra padeda atsižvelgti į skirtingus mokinių gebėjimus, sudaro galimybes pasirinkti veiklas pagal poreikius ir leidžia mokytojui lanksčiai diferencijuoti mokymo procesą bei tempą. Be to, kiekvieno I–IV skyriaus pabaigoje pateikiama apibendrinamoji dalis, skirta kartojimui. Joje sistemingai apžvelgiama svarbiausia skyriaus medžiaga, taip užtikrinant nuoseklų žinių įtvirtinimą, stiprinant mokinių mokymosi motyvaciją ir skatinant tolesnį jų tobulėjimą.

Galima teigti, kad vadovėlyje pateikta tekstinė ir vaizdinė medžiaga yra kryptingai pritaikyta dalyko Bendrojoje programoje numatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti. Turinys struktūruotas nuosekliai, laikantis Bendrojoje programoje apibrėžtos turinio apimties ir teminio išdėstymo. Tekstinė medžiaga parengta atsižvelgiant į Bendrojoje programoje rekomenduojamą literatūros sąrašą, o sąvokos, apibrėžimai, dėsniai, faktai, teorijos, hipotezės ir kiti dalykiniai elementai atrinkti pagal nustatytą turinio apimtį. Tiek tekstinė, tiek vaizdinė medžiaga veiksmingai prisideda prie mokinių pasiekimų ugdymo – padeda formuoti nuostatas, plėtoti gebėjimus, gilinti žinias ir stiprinti supratimą, kaip tai numatyta dalyko Bendrojoje programoje.

2.3. MEDŽIAGOS DALYKINIS TIKSLUMAS

Recenzuojamame vadovėlyje pristatomos moksliskai pagrįstos ir su šiuolaikiniu dalyko turiniu suderintos sąvokos, dėsniai, faktai, teorijos bei kiti svarbūs dalykiniai elementai. Pateikiama informacija atitinka akademinis reikalavimus, remiasi patikimais šaltiniais ir nusistovėjusiomis mokslo nuostatomis. Tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje nepastebėta faktinių, dalykinių ar metodinių klaidų. Turinys pateikiamas tiksliai, laikantis terminologinio nuoseklumo, sąvokos vartojamos adekvačiai ir neprieštarinčiai. Vaizdinė medžiaga (ilustracijos, schemos, lentelės ar diagramos) papildo tekstą, padeda geriau suprasti nagrinėjamas temas ir atitinka aptariamą turinį. Vartojama kalba yra taisyklinga, aiški ir sklandi. Formulotės konkrečios, logiškai struktūruotos, be dviprasmybių ar stilistinių netikslumų. Tekstas pritaikytas mokinių amžiui ir gebėjimams, todėl informacija perteikiama suprantamai, išlaikant akademinį tikslumą.

2.4. MEDŽIAGOS TINKAMUMAS AMŽIAUS TARPSNIUI

Vadovėlyje pateikiamų tekstų kalbos stilius ir sudėtingumo lygis yra tinkamai parinktas atsižvelgiant į šio amžiaus mokinių gebėjimus ir pažintines galias. Tekstai aiškūs, suprantami, struktūruoti nuosekliai, todėl mokiniams lengva sekti pateikiamą informaciją ir suvokti nagrinėjamas temas. Klausimų ir užduočių formuluotės yra aiškios, konkrečios ir pritaikytos septintos klasės mokiniams. Jos skatina mąstyti, taikyti įgytas žinias bei ugdo savarankiško darbo įgūdžius. Nagrinėjamos temos ir problematika atitinka septintos klasės mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus, interesus bei socialinės ir emocinės raidos poreikius, todėl yra aktualios ir motyvuojančios.

2.5. METODINĖ STRUKTŪRA

Recenzuojamo vadovėlio turinio struktūra, skirstymas į skyrius ir temas yra nuoseklus, aiškus ir metodiškai pagrįstas, todėl sudaro palankias sąlygas kryptingam mokymuisi. Medžiaga išdėstyta taip, kad atskiros jos dalys logiškai siejasi tarpusavyje, papildo viena kitą ir padeda mokiniams sistemingai plėtoti žinias bei supratimą. Tekstinė ir vaizdinė medžiaga nuosekliai siejama su kiekviename skyriuje ar temoje suformuluotais mokymosi tikslais, orientuojant mokinius į aiškius pasiekimų rezultatus. Turinys padeda ne tik įgyti dalykinių žinių, bet ir ugdyti pažintinius, analitinius bei kūrybinius gebėjimus. Vadovėlyje įdiegta aiški ir patogi informacijos paieškos sistema: turinys, antraštės, simbolių bei spalvų paaiškinimai, sąvokų žodynai, literatūros sąrašai ir nuorodos į papildomus šaltinius leidžia greitai rasti reikiamą informaciją ir savarankiškai gilinti žinias. Užduotys skatina taikyti įvairius mokymosi metodus – aktyvų mokymąsi, kūrybines veiklas, darbą porose ar grupėse. Pateikiamos skirtingų tipų ir sudėtingumo užduotys orientuotos į įvairių gebėjimų ugdymą: informacijos atpažinimą ir prisiminimą, supratimą, taikymą naujose situacijose, analizę ir sintezę, kūrybą, vertinimą bei sprendimų priėmimą. Taip pat sudaromos galimybės sieti mokymosi turinį su asmenine patirtimi ir platesniu socialiniu bei kultūriniu kontekstu. Visa medžiagos struktūra, užduočių pobūdis ir temų problematika atitinka septintos klasės mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus – jų kognityvinę brandą, didėjančią savarankiškumą, kritinio mąstymo plėtotę ir poreikį diskutuoti bei argumentuoti. Todėl vadovėlis yra tinkamas šio amžiaus mokinių mokymosi poreikiams ir gebėjimų raidai.

IŠVADOS

Apibendrinant galima teigti, kad etikos vadovėlis **Dialogai** 7 klasei yra pedagogiškai ir metodologiškai pagrįsta, šiuolaikinio mokinio poreikius atliepanti ugdymo priemonė. Jis atitinka atnaujintos Etikos bendrosios programos nuostatas, o aiški struktūra ir apgalvoti metodiniai sprendimai užtikrina kryptingą mokymosi procesą. Vadovėlis orientuotas į visapusišką asmenybės ugdymą – skatina dorinę savimonę, kritinį mąstymą, empatiją, dialogą ir atsakingą elgesį. Temos bei užduotys sudaro sąlygas reflektuoti, diskutuoti ir argumentuotai reikšti nuomonę. Tai vertinga priemonė kokybiškam doriniam ugdymui 7 klasėje, naudinga tiek mokiniams, tiek mokytojams.

Vyr. Etikos mokytoja Gabrielė Želviene